

Historia, budowa i zasada działania żelazka

Historia żelazka

Historia prasowania sięga IV wieku p.n.e.

Grecki model żelazka przypominał nagrzaną wałeczkę. Model rzymski był bardziej męczący w użytku, gdyż tkaninę raczej młotkowano. Z kolei "żelazko" wikingów miało kształt odwróconego grzyba, który wprawiano w ruch na zwilżonej tkaninie.

W VIII wieku n.e., Chińczycy do prasowania jedwabiu stosowali prawdopodobnie specjalne rondle z rozpalonymi węglami w środku.

W XVIII wieku żelazko stanowił jednostronnie wygładzony blok żeliwa (stąd pewnie nazwa - żelazko), gruby od 1 do 2 centymetrów, z rączką wykonaną ze skręconego drutu. Po nagraniu, np. na płycie pieca kuchennego, bezwładność cieplna tego bloku pozwalała na utrzymanie przez kilka minut temperatury dostatecznie wysokiej, aby prasowanie było skuteczne. Po ostygnięciu, żelazko trzeba było ponownie podgrzać przez postawienie na piecu.

Już wówczas kształt żelazka zaczął przypominać stopę, z trójkątnie zakończonym czubem z jednej strony i z płaską krawędzią od strony "pięty". Kształt ten upowszechnił się także w następnych konstrukcjach, ze względu na wygodę prasowania.

Pierwszym udoskonaleniem było wprowadzenie żelazka (najczęściej mosiężnego) ze specjalnym pojemnikiem na wymienną żelazną sztabkę (tzw. duszę) rozgrzewaną w palenisku.

W domach bywało po kilka dusz do żelazka - gdy korzystano z jednej, druga w tym czasie się nagrzewała.

Inną konstrukcją było żelazko, w którym nad "stopą" znajdowało się małe palenisko na węgiel drzewny, co umożliwiało umieszczenie w nim kawałków żaru, podtrzymujących wysoką temperaturę żelazka, bez konieczności odstawiania go co chwilę na płytę kuchenną, czy wymianę wspomnianej już duszy.

Z chwilą wprowadzenia prądu elektrycznego do powszechnego użytku, nowojorczyk Henry W. Seely zastosował prąd do nagrzewania stopy żelazka w roku 1882 - w tym samym roku, w czerwcu, swój wynalazek (żelazko elektryczne) opatentował. Było to jedno z pierwszych domowych urządzeń elektrycznych, a jego waga sięgała nawet 7 kilogramów. Żelazko było podgrzewane łukiem elektrycznym, a podczas użycia pryskało i syczało alarmująco.

Budowa żelazka współczesnego

Budowa:

1. Uchwyt
2. Przycisk spryskiwacza
3. Wlew wody
4. Płyta termiczna
5. Przewód
6. Zbiornik na wodę
7. Regulacja temperatury
8. Pokrętko regulacji pary
9. Lampka kontrolna

Zasada działania żelazka

- 1) PRZYCISK SPRYSKIWACZA – używa się go podczas prasowania tkanin, które mocno się gniotą, np. lnu.
- 2) WLEW WODY – otwór przez który uzupełnia się wodę w żelazku, służy do spryskiwania tkanin.
- 3) PŁYTA TERMICZNA – podgrzewa i prasuje materiał, najczęściej jest powlekana teflonem.
- 4) PRZEWÓD – służy do podłączania żelazka do prądu.
- 5) ZBIORNIK NA WODĘ – woda powinna być przefiltrowana, nie może zawierać dużo kamienia, ponieważ niszczy on żelazko.
- 6) REGULACJA TEMPERATURY – pozwala na ustawienie temperatury, do jakiej chce się nagrzać żelazko.
- 7) POKRĘTŁO REGULACJI PARY – pozwala na regulowanie ilości pary podczas prasowania.
- 8) LAMPKA KONTROLNA - informuje, że żelazko podgrzało się do temperatury ustawionej na tarczy regulacji temperatury.